

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
16 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo
administracije in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto,

Vredništvo je na stolnem trgu
hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Volilci trgovske in obrtnijske zbornice kranjske!

Prišel je zopet čas, da volite možé svojega zaupanja v trgovsko in obrtnijsko zbornico. Ker se je v tej zadevi že toliko in tako obširno pisalo, da je stvar na vse strani popolnoma jasna, nam za zdaj ne ostaja drugega, ko pristaviti, da se je izročilo samo iz trgovskega oddelka blizo 150 reklamacij zoper čudno sestavo Vesteneckovo volilni komisiji. Pritožeb iz obrtnijskega oddelka pa je kar na stotine. Tako pravični so toraj nemčurski liberalci našim volilcem in to v tem času, ko na Dunaji celo delalci zahtevajo svojo kamoro in splošno volilno pravico.

Kako važna je ta volitev pri nas na Kranjskem, ker ne gre le za kupčijsko zbornico, ampak za to, ali bomo Slovenci v deželnem odboru in morda tudi v deželnem zboru še večino imeli, — to je bilo že tudi na vse strani dokazano. Zato pa je vsakega narodnjaka in domoljuba sveta narodna dolžnost, da voli, da se ne odtegne volitvi, ker bi na ta način le našim sovražnikom služil in do zmage pomagal. Vsak, kdor dobi od vlade volilni list, naj ga izpolni s sledečimi imeni. So dobro znana imena vrlih in zanesljivih narodnjakov ter v kupčiji in obrtniji zvedenih mož, ktere Vam tu priporočamo. Ti so:

Za rudninsko-obrtnijski oddelek:

Gospod **Janez Pribil**, rudninski lastnik in inženir.

Gospod **baron Miha Zois**, rudnar in grajščak.

Za kupčijski (trgovski) oddelek:

Gospod Janez Fabijan , trg. in hišni posest. v Ljubljani.	Gospod Vaso Petričič , trg. in hiš. posest. v Ljubljani.
" Janez Jamšek , " " " " " "	" Franjo Regoršek , trg. in hiš. pos. v " "
" Franjo Kolman , " " " " " "	" Ferd. Sajovic , " " " " " Kranji.
" Jože Kušar , " " " " " "	" Franjo Ks. Sovan , " " " " " Ljubljani.
" Rudolf Naglič , " " " " " Lok.	" V. C. Supan , " " " " " "

Za obrtnijski oddelek:

Gospod Janez Dolhar , ključar in hiš. posest. v Ljubljani.	Gospod Franjo Hren , posest. mlina in žage itd. v Begnjah.
" Franjo Drašler , čevljar, " " " " " "	" Avzugst Maršalek , krojač in hiš. pos. v Ljubljani.
" Franjo Goršič , izdel. orgelj in hiš. pos. " " "	" Henrik Ničman , knjigovez, " " " " " "
" Janez Goljaš , gostilničar " " " " " "	" Miha Pakič , trgovec z leseno robo " " "
" Edvard Hohn , knjigovez " " " " " "	" Anton Permè , pek in hišni posest. " " "
" J. N. Horak , rokovičar " " " " " "	" Pavel Skale , živinozdrav. in hiš. pos. " " "

Volilci! Te možé si zberite za svoje zastopnike in skrbeli boste dobro za-se, dobro za domovino. Kdor zna sam pisati, naj zapiše ta imena v volilni list, ktereга naj potem zapečatenega pošlje nam ali pa gospodu **Horaku** v Ljubljano. Kdor pa ne zna sam pisati, naj naredi križ pred svoje ime ter dá podpisati list še dvema pričama, ki z lastnoročnim podpisom potrdite, da je res volilec sam podkrižal list. Če pa kdo drugi izpolni z imeni volilni list, ktereга potem volilec sam podpiše, se mora tudi podpisati kot pisalec imen. Listi se morajo pa vsakako zapečateni oddati volilni komisiji. Tega vsega se je treba natančno držati, sicer listi niso veljavni.

Svoje prijatelje, častito duhovščino in narodnjake po deželi sploh pa prosimo, naj volilce, kteri bi vsega tega ne vedeli, podučujejo, da zmaga naša pravična reč. Ne dajte se motiti po nikomur, ki bi Vam priporočal druge kandidate, kakor so gori naštet, da se ne vjamete.

Podlistek.

Tobakova osoda, dobre in slabe lastnosti.

(Konec.)

V letu 1866 je bilo na dražbi v Parizu 6 do 7000 knjig, ki so obsegale vse, kar se je za in zoper tobak pisalo. Kraljevo priznanje in dovoljenje je dosegel tobak v znanem „tobaškem društvu“ **Friderik-Viljema**, kralja pruskega. Ta kralj je bil — da prezremo druge njegove posebne lastnosti — tudi strasten kadilec, njegovo tobaško zbirališče je štel šest do osem oseb, večidel generale, častnike, učenjake, tujce, kteri so se zbirali krog njega v Potsdamu ali v Wusterhausenu navadno vsak dan ob petih zvečer. Učitelj v Wusterhausenu je bil dosmrten ud. Kraljeviči so prihajali še le h koncu, da so voščili lahko noč. Vsi nazoči so morali kaditi, in sicer holandski tobak iz prstenih pip. V velikih belih vrčih je stalo

pivo pred njimi, vsak si je moral sam streči. Malokdaj se je prineslo surovo maslo, še redkeje pa kaka pečena riba in takrat je napravljial kralj sam salato. Obnašanje bilo je neotesano in predrzno, smelo. Zabavali so se navadno z vsakdanjimi dogodjaji, govorili o vojski in politiki; največkrat so nagajali in dražili razposajeno Gundlinga, kteri je bil učen bebec ali bebast učenjak in ud društva. Ni-jeden ni smel vstati, ako je tudi kralj vstopil. Nekega večera vstopi, ko je bil že kralj nazoč, kraljevič; drugi vstanejo. Zavoljo tega se kralj tako razjezi, da vstane in tobaško društvo razpusti.

Dandanes ni dežele ne svetá, kjer bi se tobak ne kadil in tudi ne žvečil. Kjer pri-pušča podnebje, se tudi sadi. Vsako leto se pridela blizo 10 milijonov centov tobaka; v Švici 3000, na Nemškem 450.000, na Avstrijskem 800.000, v severni Ameriki 2 milijona centov. S tem pridelkom se vjema tudi poraba po posameznih deželah in sicer pride na An-

gleškem na enega človeka 1 funt, na Franco-skem $1\frac{1}{3}$ in v Avstriji 2, na Nemškem $2\frac{1}{3}$, v severni Ameriki 4 in v Belgiji $4\frac{1}{3}$, na Dan-skem $4\frac{1}{2}$ funta. Na Kubi, od koder prihajajo havanske smodke, se pokadi primerno vsaki dan 5 milijonov smodek; na leto znaša to po 2000 smodek za posameznega.

Naj se premisli, koliko denarja se na vsi zemlji vsako leto za tobak potroši; število naraste do 6000 do 8000 milijonov frankov (2500 do 3500 milijonov goldinarjev). Ako pa nasprotno nekoliko hiš pogori, nastane navadno tak vriš!

Tobak se vživa zlasti na trojni način: kadi, žveči in noslja se. Najbolj razširjeno je kadenje. Divjaki se poslužujejo proste cevke, Turki srebajo dim skoz vodo in dišeče cvetje. V Aziji in Ameriki so bile zelo v navadi dvo-cevke, konca sta se vtikala v nosnici. Na ta način tobak zelo omoti, kadilec zadremlje, le malokrat potegne in trdno zaspi.

Nosljanje je v Evropi staro ko kadenje in

Politični pregled.

V Ljubljani 30. decembra.

Avstrijske dežele.

Mladočehi so imeli 27. t. m. v Pragi shod, pri katerem so v resoluciji sklenili: Delati za splošno politično in vestno svobodo. 2. Deželnega zbora se vdeležiti, v državni zbor pa le iti, če bode to sklenila večina deželnih poslancev českih, in če se bode videlo, da to narodnemu obstanku ne bode na kvar. 3. Doseči narodno postavo. 4. V deželnem zboru delati za volilno spremembo s splošno volilno pravico. 5. Pospeševati šolstvo in blagostanje dežele in naposled voliti 21 zaupnih mož, ki bodo skrbeli za izvrševanje mladočeskih sklepov. Na čelu temu odboru je dr. Sladkovsky, kterege je zbor očitno proglasil za voditelja mladočeske stranke. „Nation“ poroča, da se je zbora vdeležilo 800 (?) Mladočehov; a izmed teh 800 so govorili le že znani kričachi Sladkovsky, Gregor, Trojan, Kučera, duhovnik Husak in neki protestantski pastor. Časnikarjev v zbornico niso pustili, ker so se menda bali, da bi svet ne bil zvedel, če bi se bilo kaj čudnega zgodilo. „Nation“ pogreša v mladočeskem programu vzajemnost s Slovani sploh in zlasti z avstrijskimi Slovani. A to je čisto naravno, in menda so Mladočehi sami čutili, da nikjer med Slovani nimajo simpatij, zato jim pa tudi ni prišlo na misel vzajemnost s Slovani sprejeti v svoj program. In če bi jo bili tudi sprejeli, bi to čisto nič ne veljalo; Slovani avstrijski so na strani staročehov ter od njih odločnega in doslednega ravnanja pričakujejo boljše bodočnost za Avstrijo. Vetrnjaški Mladočehi s svojim ravnanjem le pospešujejo nenaravno vladarstvo ustavoverne stranke.

Iz Tirolskega se „Vaterlandu“ poroča, da baron Giovanelli se hoče odpovedati državnemu poslanstvu iz ravno tistega vzroka kakor pred njim baron Dipauli. Ravno ta list poroča, da hočejo odstopiti tudi tržaški državni poslanci Teuschl, Porenta in Sandrionelli. —

Hrvaški zbor je pričel danes razpravo o deželnem budgetu. Dotični odsek je sprejel vladini predlog z malo spremembo. Hrvaška bode v prihodnjem letu prihranila 100.000 goldinarjev.

Vnanje države.

Nemški zavezni svet misli Hoverbeckovo resolucijo, zaradi ktere je hotel Bismark odstopiti, vreči med staro šaro. To bo

mogočnega Bismarka še bolj potolažilo, kakor zaupnica narodnih liberalcev. To bi bila res lepa, piše „Germania“, če bi bil Bismark odstopil in svojemu nasledniku prepustil nalogo zediniti državo, ktero je njegova politika razdvojila v dva sovražna tabora, in potolažiti sosedne države, katerim je njegova politika in njegova država v spodtiko. Stari pregovor pravi: Kar je kdo skuhal, to naj tudi je; ranjeni Bismark naj še večkrat zacvili, to nas malo briga, a ostati mora, dokler mu ne zbornica, ampak neki mogočnejši pota ne pokaže. Kadar bode moral iti zaradi večine glasov svojih nasprotnikov, tedaj naj gre; zdaj pa, ko so njegovi prijatli za nekaj časa prav sodil bi ne vprašaje, kaj Bismark poreče, nima še vzroka odstopiti. Veseli smo tedaj, da Bismark ostane in upamo še doživeti dan, ko se bode nemško ljudstvo zavedalo in Bismarku vladino krmilo iz rok izvilo. — Grof Arnim sodnijske razsodbe še ni dobil v roke. Kadar jo dobi, ima pravico v 10 dneh sklicati se na višjo sodnijo. Pa žugajo mu, da mu bode ta kaznen poostrila. Treba bode še globokeje seči v žakelj, je neki Bismark rekel. Obravnava bode tedaj še bolj zanimiva, kakor je bila prva.

Španjecem se Izabelin sin Alfons ponuja za kralja in je pred nekimi dnevi izdal oklic, v katerem se poteguje za konstitucionalno monarhijo in pravi, da je on edini zastopnik monarhičnega prava, se vé, da s privoljenjem kortešev. Princ tudi meni, da Španjska mora obdržati liberalno vladno in katoliško vero. Alfons pravi, da je on edini pravi monarhični zastopnik. A njegova mati se je 25. junija 1870 v Parizu na korist svojemu sinu odpovedala vladanju; toda že 30. septembra 1868 je bila od španjske vlade odstavljena. To bi sicer pri legitimni rodbini ne imelo nobenega pomena; ker je pa Izabela le vsled revolucijskega prava prišla na prestol, mora ljudstvo, ktero jo je povzdignilo, imeti tudi pravico, pokazati ji vrata, če ž njo več niso zadovoljni. Tudi Alfons menda to čuti, ker je v svojem oklicu rekel, da hoče postati kralj s privoljenjem kortešev. A zaradi tega nima pravice imenovati se edino pravega zastopnika monarhične vlade, ker legitimna monarhija ni odvisna od nobenih pogodb. Ima pa postavna monarhija mnogo prednosti pred republiko, ker zabranjuje strankarstvo in ne pripušča, da bi sicer lepa in bogata dežela, kakor vidimo na Francoskem, iz nesreče prišla v nesrečo, iz krize v krizo. Zaradi tega se včasih tudi s

slabim kraljem potrpi, ker dobri ministri nadomestujejo, kar njemu primanjkuje. Edini postavni zastopnik monarhije na Španjskem je pa Don Karlos; če hočejo tedaj Španjci imeti kralja, naj se odločijo za njega, ker 19 letni, neskušeni Alfons bi po raznih strankah vznemirjeni deželi ne mogel dati tolikanj zaželenega in potrebnega miru. Ravno taka bi se mu godila, kakor laškemu princu Amadeju. Skušal bi vladati, zdaj s to, zdaj zopet s to stranko, nazadnje pa bi moral odstopiti in iti iz dežele. Don Karlos pa je pravi možak, ter je že pokazal, da se nobene reči ne vstraši. Če Španjci njega nočejo za kralja, naj pa ostanejo pri republiki, ki vsaj pripušča najbolj vrednemu možu izročiti vladno ter jih ne sili na čelu trpeti kakega bebeca, samo iz tega vzroka, ker sta njegov oče, ali njegova mati tudi imela to službo.

Ruska. Neki carski ukaz do ministra carske rodbine pripoznava dušno bolezen velikega kneza Nikolaja Konstatinoviča in mu za varuha odločuje njegovega očeta. — Carica pride iz Laškega na novega leta dan v Berlin, 2. jan. pa se odpelje v Petrograd. — Poslanec pri francoski vladi, knez Orlov, je dobil veliki kordon reda častne legije, tajnika pa sta postala častnika tega reda.

Izvirni dopisi.

Iz marberškega okraja, 28. dec. Znano je, da je bil vuhreški župan vsled hujskanja tamošnjega učitelja in nekega krčmarja s surovo silo postavil cev v vodnjak na favorskem vrtu in si kos vrta prisvojil, dasi ga je g. župnik prosil, naj odjenja od svojega krivičnega početja, ter naj ne nareja njemu in sebi sitnosti. G. župnik, zaradi energičnega postopanja znan, je toraj moral župana zavoljo motenja posesti tožiti pri okrajni sodniji, ki je župana krivega spoznala, ter ga obsodila, da ima cev odpraviti, kos prisvojenega si vrta nazaj dati, g. župniku vse stroške povrniti, pa za vsako daljno motenje posesti 50 gld. kazni plačati. Tudi višja deželna sodnija v Gradcu, pri kateri se je bil župan zoper obsodbo okrajne marberške sodnije pritožil, je prvo razsodbo potrdila, in tako je moral župan cev iz vodnjaka odpraviti, kos vrta nazaj dati, pa g. župniku vse stroške povrniti. Dokler je svetna oblast pravična, nad Avstrijo ne smemo obupati!

Iz Breda blizu italijanske meje 23. dec. (Konec.) Znano je, da je bila tudi vsa avstrij-

posebno priljubljeno pri ljudeh, kateri sedé delajo.

Komu pri tem ne pride na misel koliko se pri nas zdaje za olepšanje pip? Saj so tako mnogovrstno okovane in prešipnjene, da netobakar ne vé, bi li se čudil ali smejal umetnji, ktera se kaže pri izdelovanju prelubeznjivih pip. Nekterim dopadejo zlasti porcelanaste z različnimi podobnicami; kaj se če — de gustibus. Sploh se mora (?) reči, da se združujejo pri pipah skoraj vse (?) umetnije: kiparstvo, slikarstvo, da celo — pesniki se nahajajo med tobakarji! Mar ni res — facta loquuntur — kdo še ni slišal peti:

Men' pa ni za rožce žlahtne,
Če jih slanica pomori,
Men' je le za pipeco mojo,
Če se ona mi zdrobi!

V Islandiji imajo mesto tobačnic rog z majhno luknjico. Kdor hoče nosljati, nagne glavo, si nasuje tobaka v nos in ponudi nesramožljivo rog bližnjemu. Škoti imajo rogove,

se pa poslužujejo žličic. Najbolj prosto si je znal narediti Friderik II. pruski: on si je hranil tobak v telovniku brez vsega pokrivala.

Najostudneje je pa tobak žvečiti, nahaja se pa navadno le pri mornarjih in zidarjih itd. Vendar povedó potujoči iz južnih zedinjenih držav, da tamkaj celo imenitne gospe enako ravnaajo. Pravijo namreč, da tobak žvečijo ali pa celo jedó ali v platno kakor v mošnjico zavitega sesajo.

Še nekoliko o tobakovih dobrih in slabih lastnostih. Jakob I., angleški kralj, je tobak imenoval hudičovo zeljše. Arabci ga čislajo kot čudovit božji dar. Pravo je v sredi. Pomniti se mora, da tobak ne vzročuje pri vsih narodih in v vsih deželah in pri vsih ljudeh enakih učinkov. Posel, zdravje, starost, podnebje in kakovost tobaka delajo brezštevilne razločke.

To bi znalo biti resnično, da pri zdravih odraslih osebah upliva tobak pomirljivo, ukrotljivo in zlaščljivo. Nasproti je pa gotovo, da se iz tobakovega zeljša napravi brezbarvena

oljnata tekočina, ktero imenujejo nikotin in je upijančljiva in zelo strupena: kapljica je zadosti, da se pes usmrti. Pri kajenju tobaka se naredi neko drugačno olje, ktero se nikotianin zove, pa je tudi omamljivo in strupeno. V pipah se lahko dobi tako olje; ako se dene kaplja mački na jezik, se je polasti krč, da v kratkem pogine.

Kar se prvega olja nikotina tiče, ga kadilec le malo zavžije; ali pri nezmernem kadenju pa vzroči težave, drenje, splošno trepetanje, vrtoglavje, mrzlo potenje, bol na jetrih, strpenje, smrt.

Nikotianin ali olje, ktero se naredi pri kadenju tobaka, je najbolj škodljivo, ako se kade smodke brez cevke ali če se do konca skade, tudi v lulah, ktere se ne navzamejo tekočine; najslabše so majhne, posebno nesnažne mokrotne lule. Kdor tobak žveči, se mu ni bati pred nikotianinom, pa tem bolj pred nikotinom.

Iz tega kazno sledi, da upliva kadenje na

ska Furlanija pred časom slovenskega jezika. Mar so dali Lahi svojim vasem in trgom slovenska imena? Kot n. pr. Grado = grad, Gradiška = gradišče, Zdravščina, Sagrado = za gradom (t. j. za gradiškim gradom, kjer so ječe za zločince), Crauglio = kravje, Turriacco = Turjak, Ruda, Oglej, kjer je učil sv. Mohor ali Hermagora ali Germogorec; Nogaredo = vinograd, Visco = kviško, Redipulja = redno polje itd. Če pa nam ne bo dala Avstrija jezikove ravnopravnosti v šoli in v uradu, in nas ne bo s tim zavarovala pred polasčenjem, bomo sebi in njej na veke zgubljeni, ker v bojnih početjih nima itak Avstrija nobene sreče in sicer zato ne, ker si ne zna niti v lastnem taboru zanesljivih zaveznikov pridobiti. Tudi je tod po Brdih še malo narodne zavednosti, razun med slov. duhovniki, med kterimi sta posebno dva, kterima je za vresničenje djanske ravnopravnosti slovenščine zlo mar; zaradi tega tudi z raznimi uradi le v slovenščini občujeta, razun onih zadev, ktere se morajo v cerkveno-latinskem jeziku, kot vzajemno-diplomatičnem spisovati. Več takih duhovnikov nam treba pač tu ob meji kot živih mejnikov in branikov, ako nečemo polagoma v laškem jezeru vtoniti. Mlajši zarod goriške slovenske duhovščine je pač tudi v oziru narodnjaštva čvrst, za kar se imamo tudi mnogo pokojnemu nepozabljivemu semenškemu vodju dr. Hrastu zahvaliti. Le tako vrlo „za vero in narodnost“ navdušena goriška duhovščina naprej! Pokojni dr. Hrast bodi naš program za bodočnost! S tem je vse in dovolj rečeno. — Še to:

Ravno čujem, da se avstrijska in laška vlada pogajate zastran cola za izvažanje in uvažanje vinskih pridelkov. Méni se namreč, da boste obe vladi ta davek vzajemno na mejnih mitnicah odpravili in da bo znanprej izvažanje in uvažanje vina v obe državi brez colnine. Kdo bo pa neki pri tem na dobičku? Avstrija pač ne, kakor mi je nek Lah sam zagotovil, in kakor je tudi iz laške koristolovne politike vselej razvidno. Tudi za vinopivce in avstrijske vinske trgovce bo slabše. Znano je tudi, da Italijani so mojstri v ponarejanju vina in delanju „petiota“. Zatoraj se te dosihmal še ne sklenjene pogodbe le kratkovideži veselé. Zdaj vemo še, saj v dobrih letinah, kdaj pijemo pravo vino. Lah je sploh zvitega in prekanjenega značaja, ki se le malo od židovskega loči. Zato naj bi pač sl. vlada dobro to premislila in strokovnjake pa prave avstrijske domoljube za svet vprašala, predno kako pogodbo v tej važni zadevi sklene!

slabotne, čutniške ljudi, posebno pa je škodljivo mladini. Slabi nasledki se pokažejo mnogo-krat pri zelo močnih odraslih. Strastni kadilci trpe navadno zavoljo glavobola, vratnega vnetja, slabega prebavljanja, oslabi jim spomin, mišljenje, udje se jim tresejo in otrpnejo. Mlajši ljudje si lahko nakopljajo zavoljo nezmerne kadenja božjast in topoglavost. Na Francoskem so zapazili, da se je v zadnjih 33 letih sedemkrat več potrosilo za tobak, kakor poprej, in nasedmerile so se tudi duha (dušne) bolezni pri moških. Najmanj je škodljiv tobak iz Kube in iz jutra; najbolj škodljiv je evropski, kteri ima največ strupa.

Najmanj se je treba strupa bati njemu, kdor tobak noslja, ker se že med pripravljanjem izhlapi. Ali tudi nad njim se maščuje nezmer-nost, ker mu slabi vonjavno čutilo in nakoplje bolezen na jetrih in v želodcu. Ako se rabi zmerno, zna pomagati očesnim boleznim in prežene sluhu nahod.

Po Einsiedel. Kal. 1875. posnel Blagovški.

Domače novice.

Ljubljana, 31. decembra.

(O vitezu Vestenecku) še ni slišati, da bi bil v kaki preiskavi.

(Umrli) je Božični dan v Ljubljani pod imenom „Andrejčekov Jože“ znani slovenski pisatelj Josip Podmilšak, rojen v Krašnji; v 30. letu svoje starosti. Dokončavši gimnazij-ske študije moral je iti k vojakom, kjer je, kakor se govori, dobil prvi kal bolezni, ktera je njegovo življenje toliko prezgodaj spodjedla. Ko je vojaščino prestal, bil je uradnik pri dežel-nem odboru kranjskem, potem pa je pristopil k brzojavstvu v Trstu, kjer je zbolel za smrt in se kratko pred njo dal prepeljati v ljubljansko bolnišnico, ker je želel počivati v domači zemlji. Uradniki tukajšnje telegrafične postaje in deželnega odbora in posamezni znanci in prijatelji njegovi so ga spremili na poti do groba, kjer mu je čitalniški pevski zbor zapel nagrobnico. Tako je bilo na tistem k pokoju spravljeno truplo slovenskega pisatelja, čegar ime pa bo dalje živelo med Slovenci. Spisoval je zlasti povesti v knjigah Mohorjeve družbe, v „Besedniku“, „Zori“, itd., pa tudi nekoliko gledališnih iger je poslovenil. Njegove povesti so zelo priljubljene, ker so pisane v ljudskem duhu in čistem slovenskem jeziku. To vse je spisal še ne 30 let star. Koliko narodnega blaga bi bili dobili Slovenci od njega, da bi nam ga ne bila smrt nemila tako zgodaj pokosila! Pa čeravno je življenja let mu bila pičila mera, ime njegovo ne bo vgasnilo med imeni pisateljev slovenskih. Bodi mu zemljica lahka!

(Za spominek ranjcega Petra Hitzingerja) je sporočil gosp. dr. Jan. Bleiweis v „Novicah“ nabiranje prostovoljnih doneskov. Misel, postaviti slavnemu zgodovinarju, pisatelju in pesniku slovenskemu na pokopališču v Postojni, podpiramo tudi mi in bomo radi prejeli darove in jih izročevali na dotično mesto, v „Slovenca“ pa potrjevali njihov prejem.

(Iz deželnega odbora 23. decembra.) Babico Pavlino Ulago v deželni porodnišnici in šoli za babice je deželni odbor definitivno v službi potrdil. — Deželna poslopja (razun deželnega gledališča) je deželni odbor za leto 1875 dal pri banki „Sloveniji“ proti škodi po ognji zavarovati. — Prošnja župana topliške občine pri Novem mestu za odpust iz županstva se je vslišala in vsled tega volitev novega občinskega predstojnika naročila. Od kranjskega deželnega zbora sklenjena postava, da se odpravi šolnina (učnina), in sklep, da se leta 1875 pobira 10% priklada k direktnim davkom za normalno-šolski zaklad, sta zadobila cesarjevo potrjenje.

(Vabilo k veselici na Silvestrov večer) v četrtek 31. dne t. m. v čitalnični dvorani. Program: 1. Zajc — „V boj,“ moški zbor. 2. Otto — „Veseli pajdaši,“ osmopev. 3. „Komično berilo“ gospoda A. Jeločnika. 4. Otto — „pevska popotnica,“ šaljiv moški zbor. 5. „Dramatični kaleidoskop,“ humoristična deklamacija. Gosp. J. Nolli. 6. „Devi“, čveterospev. 7. Herold — Romanca iz opere „Zampa,“ poje gosp. J. Nolli in moški zbor. 8. „Velik dramatični muzikalni quodlibet“. 9. Blodek — „Stari Jurij se ženi“, šaljiv moški zbor. 10. Vašak — „O radostno potovanje,“ moški zbor. — Loterija. — Med posameznimi številkami igra sekstet c. k. vojaške godbe. — Začetek ob 7. uri zvečer. — Vabljeni so na to veselico tudi udje Sokola in dramatičnega društva. — Čitalničin odbor.

(„Brencelj“), po katerem jih je že mnogo popraševalo, bo prišel v št. 13, 14 in 15 danes na svetlo, prva številka VII. letnika pa brž po novem letu. Kar je še številka VI. letnika zadržalo, bodo prišle naročnikom do srede meseca januarija prih. l. v roke, kakor se bere v naznanilu na zadnji strani današnjega lista.

Razne reči.

— Nenavaden gost, namreč velik medved, se je prikazal v ponedeljek na ljubljanskem polji pri Tomačevem ob Savi. Kmetje in nek gozdar so ga videli ter prišli to v Ljubljano povedat. V torek ja je mahnilo več ljubljanskih lovcev za kosmatinom, a našli so pač sled njegov. njega pa ne. — Tudi volkovi se klatijo krog Ljubljane, na Lavarci je pri „Gospocu“ te dni eden na verigi privezanega psa snedel. Ravno tako so jih po vaseh proti Zalogu in ob griču od Golovca proti Dolenjskemu že več videli. Čudno, da je te zveri letos na Kranjskem toliko.

— Živinska kuga se je že pokazala v bajti v Trnovem pri Bistrici, kamor je bila zanesena iz Istre. Vlada je že ukazala vse, kar je v stanu omejiti to kugo ter ji zabraniti razširjanje.

— Vikarju v Števerjanu na Goriškem so „dolgoruki“ ali dolgoprsteži v noči med 14. in 15. t. m. vso kuretino v številu 9 lepih živalic pokradli in jih na mestu poklali, tako da je bilo drugi dan v jutro vse dvorišče krvavo. Vlomili so skoz slaba vrata; pri šumečem viharju in tihotnem ravnanju, pa skoz dvojne okna ni bilo moč nič iz dvorišča v hišo slišati, ali kaj zapaziti. Pa vtegne vse na dan priti. Nekteri sosedje sumijo na neke Furlane, delavce-zidarje, ki so pili prejšni dan „likof“, dokončavši neko delo pri tukajšnjem grajščaku in drž. poslancu bar. Tacco-u. Če je temu tako, pač se vresničuje nad tistimi Furlani latinski izrek: „Quid Furlanus significat prima syllaba docet.“

— Zarad smodek (cigar) je finančno ministerstvo ukazalo, da jih natakari in natakari po gostilnicah od novega leta ne smejo prodajati, krčmarji pa le, če si kupijo privoljenje zato. Ta ukaz bo pa že zopet siten za ljudi in bo državi gotovo na škodo; kajti če bo kdo zahteval v gostilnici smodko, pa je ne bo dobil, je pač ne bo kadil. Kdor bo pa hotel kaditi, bo moral smodko v gostilnico sabo prinesiti ali pa sam po njo iti iz gostilnice. Na ta način se bo gotovo manj pokadilo, ko do zdaj, in prihodki od tobaka bodo manjši; marsikdo pa se bo jezil nad finančnim ministerstvom, ki je dalo ta ravno tako neprilčni, kakor nevljudni ukaz.

— Prestavljena loterija. Mehitaristi na Dunaju so s privoljenjem ministerstva za preganjanje katoliških Armencev na Turškem napravili veliko loterijo, ktera bi bila imela biti 15. t. m. Ker pa ni znano, koliko se je od 80.000 lozov, ktere so razposlali po vsih avstrijskih deželah, oddalo, se je srečkanje s privoljenjem ministerstva prestavilo na 15. decembra leta 1875. Ob enem prosijo mehitaristi, da bi se jim zneski za oddane loze, in pa ostali lozi, kakor hitro mogoče poslali na Dunaj, da jih bodo skušali drugod spraviti med ljudstvo.

— Angleška ladija za izselnike, „Kospatrick“, se je med potjo v Avstralijo 17. novembra na morju vnela in so se od 465 ljudi, ki so bili na nji, rešili le trije.

— Ernest Förchtgott-Tovačovsky, slavni česki skladatelj, kteremu na korist je

napravila čitalnica ljubljanska nedavno dobrodelno besedo in mu poslala čez 100 gold. čistega dohodka, je pretekli teden na Dunaji umrl za hudo boleznijo, za katero je že dalje časa bolan ležal.

— To je kaj družega. Žena je imela dobrega moža, s katerim je pa prav nevljudno ravnala. Enkrat ga je s svojo neotesanostjo prav hudo razžalila, tako da se je razjezil ter djal: „Žena, ti si najbolj neotesana stvar na zemlji!“ „Kaj?“ zavpije ona, „take zarobljenosti mi praviš!“ On pa se čudi občutljivosti svoje žene, rekoč, da mu je malo popred dvajsetkrat večje neokresanosti pravila. Ali ona zavrne: „To je kaj družega; ti si mojih nevljudnosti že navajen, a jaz tvojih ne.“

— Čudna princezinja. Včasih so na gledišču tudi namestu ženskih igrali le moški, se ve da, najmlajši. Enkrat se igra, pri kateri je bil tudi kralj angleški Karol II. pričujoč, le predolgo ni začela, tako da je Karol postal že nepotrpežljiv. Nazadnje pokliče direktorja gledišnega k sebi, da bi ga ozmerjal. Ta pa pravi: „Princezinja prosi vaše Veličanstvo za potrpljenje, da se more — obriti“. Kralj se je smejal in ni se več jezil.

— Skrivnost. Neka gospa je povedala svoji sosedu imenitno skrivnost, ter jo je prosila, naj je gotovo nikomur ne razodene. „Ne skrbite“, odgovori ta, „jaz bom tako molčala, kakor vi.“

Odprto pismo.

Ko sem lansko leto po postojnskem šolskem okraju popotoval, sem bil več gospodov za „Učiteljskega Tovariša“ pridobil, — al, ker sem se letos nadzorništvo odpovedal, tega nadaljevati nisem mogel; toraj vse gospode prav prijazno s tem poprosim, naj „Učiteljskemu Tovarišu“ ne le zvesti ostanejo, temveč naj, kar največ morejo, še novih naročnikov pridobiti blagovolijo.

Luka Hiti,
bivši nadzornik.

Vabilo

k naročevanju na

„SLOVENCA“.

„Slovenec“ velja, kakor do zdaj:

Za Ljubljano:

Na dom pošiljan za celo leto	9 gl. — kr.;
„ „ „ „ pol leta	4 „ 50 „
„ „ „ „ četrt leta	2 „ 30 „
„ „ „ „ en mesec	80 „

V administraciji sprejeman:

Za celo leto	8 gl. 40 kr.;
„ pol leta	4 „ 20 „
„ četrt leta	2 „ 10 „
„ en mesec	— „ 70 „
posamezne številke	— „ 7 „

Po pošti:

Za celo leto	10 gl. — kr.;
„ pol leta	5 „ — „
„ četrt leta	2 „ 50 „
„ en mesec	— „ 90 „
posamezne številke	— „ 8 „

Gg. bogoslovci in študentje plačajo le polovico naročnine.

Naročnina se pošilja najceneje po poštah nakaznicah (Postanweisungen).

Zavoljo velikega praznika se bo izdala prihodnja šte. v soboto 2. jan. popoldne.

Vredništvo in opravništvo.

Eksekutivne dražbe.

7. jan. 3. Janez Šive-evo iz Šurkovega (940 gl.) v Ložu. — 3. Janez Šenk-ovo iz Podpeči (1220 gl.) na Vrhniki. — 3. Janez Mandelc-evo iz Zagorice (3508 gl.) v Radoljci. — 3. Fr. Mohorčič-evo iz Senožec (2155 gl.) v Senožecah. — 1. Janez Polončič-evo iz Zagorice (2825 gl.) v Zatični.

Jurij Dornik-ova zaloga olja v Trstu.

Pošilja se s poštanim povzetjem (Postnachnahme), s plačano colnino, vožnino (poštino), posodo in vsemi drugimi stroški, do vsake postaje avstrijsko-ogrske monarhije, od 25 funtov dalje. — Zapisniki cene se dobé zastoj in franko. (4—48)

*odpisani si šteje v čast slavnemu občinstvu naznaniti, da je napravil v Ljubljani zalogo

prelepih z oljnatimi barvami tiskanih podob cerkvenega in svetnega pomena.

Podobe brez graje in napake v lesenih lepo pozlačenih okvirjih se prodajajo kolikor mogoče po nizki ceni. Ima podoba kako napako, ali če je bila na potu poškodovana, se vzame nazaj brez ugovora, ter se z drugo nadomesti, da se nam le v osmih dneh to naznani.

Podobe so vsakršne velikosti, tedaj pripravne za cerkev, za nizke in visoke sobe. Zato jih priporočamo tudi kakor prav prilicne za božična in novoletna darila. — Da si zamorejo tudi manj premožni podobe omisliti, ne tirjamo vsega plačila na enkrat, ampak smo zadovoljni z mesečno plačo v osmih obrokih.

Zaloga podob je pri gosp. Ludoviku pl. Marchetti-ju, nasproti zvezdnega drevoreda v hiši banke „Slovenije“.

(67—5)

Ferdinand Rudl.

Telegrafične denarne cene

30. decembra.

Papirna renta 69.85. — Srebrna renta 75 —. — 1860letno državno posojilo 111 —. — Bankine akcije 999 — Kreditne akcije 236.25. — London 110.65. — Srebro 105.25. — Ces. kr. cekini —. — Napoleon 8.90.

Pogovor dveh seljanov.

Matevž. Jaz bi rad včasih, tako ob nedeljah, kaj smešnega ali zabavljivega bral, da bi bil potem malo dobre volje v teh slabih časih. Ali mi veš kaj takega svetovati, Boštjan?

(70—1)

Boštjan. Kaj pa da! Ali nisi slišal še nič o tistem „Brenčeljnu“, ki v Ljubljani že šest let tako neusmiljeno zabavlja nemškutarjem, lahomom in drugim sovražnikom naroda našega?

Matevž. Nekaj sem slišal. Ali je ta tisti, ki ima tako smešne podobe?

Boštjan. Da, tisti je. Jaz ga imam že četrto leto in tudi zdaj sem si ga že naročil, ker skoro ne morem biti brez njega. Par let je nekako neredno izhajal, menda, ker so mu policija in leni plačevalci nagajali. Zdaj po novem letu bo pa zopet brenčal po dvakrat na mesec in to, kar je letos zamudil, bo nadomestil s prilogami k novim številkam, tako, da bodo tisti naročniki, ki so za vse lansko leto plačali ali še bodo, dobili vse številke VI. letnika. Tisti pa, ki se bo po novem letu naročil, bo vsak mesec dobival po dve številki VII. letnika.

Matevž. Glej no, to bo pa za-me kakor nalašč. Vsakih štirinajst dni eno številko s podobami, — to bom ravno lahko prebral. Če le ni predrag!

Boštjan. Predrag! Hoho! Za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 kr. in za četrto leta 80 kr. — je li to denar?

Matevž. Res, to ni veliko! Kako bi si ga le naročil?

Boštjan. Kar na pošto teci in pošlji naročnino po poštah nakaznic. Pa le hitro, da dobiš še prvo številko VII. letnika, ki pride precej po novem letu na svetlo.

(54—12)

Ces.
dvorna

za zvonove

I. Hilzerja

v Dunajskem

kralj.
livarna

in metale

& sinov

Novem mestu

(Ignaz Hilzer & Sohn in Wiener-Neustadt)

se priporoča na naročevanje zvonov vsake teže in vsakega glasa ter tudi za vsake izdelke iz vlitnega metala.

Za pred odločeni glas ali čisto harmonični akord naročenega zvonovja (več zvonov) se daje poročilo. Zvonovom se pridaja tudi vsa druga oprava, jarmi iz lesa ali železa po najboljši in najnovejši šegi narejeni, tako da se veliki in težki zvonovi prav lahko gonijo, ker tekó po zobcih na novo iznajden način; tudi se lahko presučejo, kedar koli treba, brez posebne naprave, tako da zvonovi dalje trpe in mnogo lepše pojó.

Tudi se zvonovi tako vredijo, da se pri zvonjenji vsi lepo vjemajo in kembliji drug za drugim v lepem redu bijejo. Za tako vredenje je iznašla ta livarna novo sistemo, po kateri vsak novo opravljeni zvon, pa tudi vse zvonove v zvoniku en sam človek v kakih urah po zeló priprosti napravi brez vseh stroškov tako vrediti more, da zvonovi enako, hitreje ali pa bolj počasi tekó.

Naročila se izgotovljajo natančno in po ceni. Zarad plače so ugodni pogoji. Kar ta livarna obstoji, 33 let, je vliła 2930 večih zvonov, ki so tehtali 12800 centov.

Pri Dunajski razstavi l. 1873 2 medaliji za napredek za 8 zvonov s skupno težo 300 centov, vlitih za votivno cerkev na Danaji in razstavljenih.